

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ імені К.Д. УШИНСЬКОГО»

Хмельницька гумантарно-педагогічна академія (Україна)

Юго Западний університет «Неофіт Рілські» (Болгарія)

Велікотирновські Університет «Св.Св.Кіріл і Методій» (Болгарія)

Харбінський інженерний університет (Китай)

Міжнародний Незалежний Університет Молдови (ULIM) (Молдова)

УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
21 листопада 2025 року*

DOI: <https://doi.org/10.24195/MIE2025>

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

У677

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Сакалюк О. О. – завідувач кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Ручкіна М. М. – доцент кафедри освітнього менеджменту та публічного управління ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Корнешук В. В. – завідувач кафедри психології та соціальної роботи Національного університету «Одеська політехніка», д.пед.н., професор

Воронова С. В. – завідувач лабораторії якості освіти Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, к. пед. н.

Рекомендовано до друку Вченою радою ДЗ «ПНПУ імені К. Д. Ушинського», протокол №8, від 25 грудня 2025 року.

Відповідальність за зміст матеріалів несуть їх автори.

Управління та інновації в освіті: досвід, проблеми та перспективи:

У677 збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса 21 листопада 2025 року Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2025. 145 с.

До збірника увійшли матеріали міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої управлінню закладами освіти, досвіду, проблемам та перспективам їх розвитку.

Науковці та здобувачі освіти висвітлюють питання щодо управління освітнім процесом в умовах розвитку інноваційного середовища та організаційно-психологічних аспектів менеджменту в освіті.

УДК: 378.11+371.201+658.401.2

© Університет Ушинського, 2025

- безперервність емоційного контакту з дорослим;
- формування стійких прив'язаностей;
- індивідуальну підтримку навчання та розвитку;
- соціалізацію в умовах наближених до звичайної сім'ї.

Водночас на батьків-вихователів покладаються завдання компенсації попередніх травматичних досвідів дітей, корекції порушень розвитку, підтримки здоров'я, сприяння соціальній адаптації.

У відповідь на виклики війни Кабінет Міністрів України ухвалив низку змін, спрямованих на забезпечення захисту дітей. Постанова КМУ «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо захисту прав дітей на період надзвичайного або воєнного стану» передбачає:

- можливість тимчасового влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до прийомних сімей та ДБСТ понад звичайні обмеження кількості дітей, але в межах нормативів;
- спрощення процедури встановлення опіки та піклування родичами;
- пріоритетність сімейних форм виховання над інституційним доглядом навіть в умовах надзвичайної ситуації.

На нашу думку ці зміни спрямовані на мінімізацію перебування дітей в інтернатних установах, адже вони не можуть забезпечити повноцінний комплекс потреб дитини, особливо в умовах війни. Окрім того, 26 листопада 2024 року Уряд України затвердив Стратегію забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні, яка враховує воєнні реалії та визначає ключові цілі до 2028 року та передбачає, що:

- 95% дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, мають виховуватися в сімейних формах;
- зменшення на 30% кількості дітей в інституціях та на 80% – дітей до трьох років;
- збільшення на 30% кількості дітей з інвалідністю та/або з ООП, які отримують послуги у територіальних громадах.

Звісно, окреслена вище стратегія не передбачає негайного закриття всіх інституційних закладів; її ключова мета – спочатку створити умови, за яких діти зможуть залишатися у своїх громадах, отримуючи необхідні послуги, а інституційний догляд поступово втратить потребу.

Отже, військові події в Україні актуалізують питання розширення сімейних форм виховання як найбільш гуманного, ефективного та науково обґрунтованого способу забезпечення прав дітей. Науковий дискурс та нормативні зміни підтверджують потребу у переорієнтації державної політики з інституційних форм догляду на сімейні. Дитячі будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, опіка родичів і розвиток послуг у громаді мають стати пріоритетом системи захисту дітей у повоєнній відбудові.

Література

1. Закон України «Про забезпечення організаційно-правових умов соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» № 2342-IV від 13 січня 2005 року: станом на 20.01 2018 р.

ІІІ у щоденні процеси; майстерність (mastery) – глибоке володіння цифровими інструментами та аналітичними підходами; мережа (mesh) – взаємодія з експертними спільнотами, налагодження колаборації по типу «людина + машина».

Таким чином, попри існуючі ризики, треба визнати, що штучний інтелект виступає не загрозою, а каталізатором переходу до так званої системи «Освіти 5.0» – моделі, що сфокусована на людиноцентричному навчанні, орієнтованому на навички двадцять першого століття. Університети та заклади професійної освіти, які успішно інтегрують ІІІ у свій навчальний процес, зможуть запропонувати: більш ефективне та персоналізоване навчання; вищий рівень якості викладання завдяки зменшенню рутинного навантаження; конкурентоспроможних випускників, що підготовлені до співпраці з інтелектуальними технологіями на ринку праці майбутнього. Успіх цієї трансформації залежить від готовності викладачів прийняти нові інструменти та від стратегічної політики навчальних закладів щодо відповідальної та етичної інтеграції ІІІ в освітній процес.

Література

1. Georgieva Kr. AI Will Transform the Global Economy. Let's Make Sure It Benefits Humanity. IMF Blog. January 14, 2024 URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2024/01/14/ai-will-transform-the-global-economy-lets-make-sure-it-benefits-humanity>

2. Погляд на використання штучного інтелекту без страху: Глобальний барометр зайнятості у сфері ІІІ, 2025. URL: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2025/vykorystannya-shtuchnoho-intelektu-vplyv-na-rynok-pratsi.html>

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Олександра Рубанець, Україна

Сучасні освітні трансформації відбуваються в контексті суспільних і глобальних трансформацій. Реалізація освітньої стратегії в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення стикається з низкою невирішених суспільних питань, що торкаються глибинних основ буття українського суспільства. Нелінійність освітніх і суспільних процесів зумовлює появу швидких і непередбачуваних змін, які створюють виклики для успішності реалізації освітньої стратегії. Швидкі зміни в суспільному контексті зумовлюють появу тенденцій, які погіршують умови для успішного функціонування системи освіти.

Наукові дослідження можуть прогнозувати появу й досліджувати розвиток негативних тенденцій, які роблять виклики для успішної реалізації освітньої стратегії. Це надає можливість якісної трансформації освітнього менеджменту, перевести його із ситуативного, оперативного реагування на проблеми і труднощі, що виникають, на новий рівень розвитку. Підвищення

ефективності освітнього менеджменту в умовах нелінійності суспільних і глобальних трансформацій, змін у суспільному, ідеологічному та політичному контекстах передбачає розвиток наукової прогностичності. Остання може реалізовуватись у напрямках візій освітнього та суспільного майбутнього, а також у розвитку наукового прогнозу та передбачення. Наукові дослідження створюють наукове раціоналістичне та методологічне підґрунтя для формування візій майбутнього. Зростання ролі освіти в суспільних трансформаціях проявляється в тому, що освіта стає ядром суспільних перетворень і формування інтегративної суспільної дії. Це є важливим для концентрації людських ресурсів для вирішення нагальних оперативних і віддалених – перспективних і стратегічних – завдань.

Наукові дослідження, спираючись на відкриття об'єктивних тенденцій, створюють найкращі передумови для підвищення якості оперативного і стратегічного освітнього менеджменту. Вони можуть стати запобіжником появи деструктивних тенденцій, які можуть мати довготривалі наслідки для розвитку освітньої сфери та суспільства. Наукові дослідження не обмежуються проблемами освітнього менеджменту, а розглядають їх у широкому освітньому та суспільному контекстах. Це дає можливість ефективно поєднати технологізацію та інструменталізацію освітнього менеджменту з науковим передбаченням системних трансформацій, виявити тісний зв'язок змін в освітньому менеджменті й освіті із суспільними процесами, із трансформацією системи соціального й державного управління.

Складність розвитку наукового прогнозу та передбачення в умовах нелінійності може значною мірою бути компенсована підвищенням ефективності наукових досліджень. Нелінійність скорочує часовий вимір дії об'єктивних тенденцій, знижуючи ймовірність передбачень, які ґрунтуються на дослідженні тенденцій, що існують зараз. Нині можливість довгострокових прогнозів пов'язується з розвитком суб'єктності в управлінні. Наукові дослідження можуть закласти міцний фундамент для формування, підтримки та розвитку нових програм, проєктів, парадигм і стратегем. Наукові дослідження на основі генерації нових ідей привносять складник творчості у розвиток суспільних процесів і соціальних практик. Відкриваючи вимір прогностичних можливостей генерації нового знання, наукові дослідження стають важливою основою технологічної та суспільної модернізації і сприяють якісному оновленню освітнього менеджменту.

Розкриваючи роль наукових досліджень у розвитку освітнього менеджменту в напрямках і формах, що забезпечують розвиток наукових візій майбутнього розвитку суспільства й освіти, наукового прогнозу та передбачення, слід відзначити значення розвитку наукових досліджень як фундаментального напрямку підвищення якості й ефективності освітнього менеджменту.

Наукові пошуки в освіті створюють теоретико-методологічне підґрунтя для розвитку трансформативної освіти та пошуку нових форм і методів навчання. На основі наукових досліджень розробляються наукові та педагогічні інновації, освітньо-наукові програми, нові навчальні курси та навчальні

дисципліни. Наукові дослідження стають проміжною ланкою між наукою та освітою, забезпечуючи науковий і технологічний рівень, що відповідає сучасним вимогам і забезпечує конкурентоспроможність освіти в міжнародному контексті. Нині, коли йдеться про освітні університети, потрібно зазначити, що рівень навчальної підготовки в європейському та глобальному контекстах визначається науковими досягненнями та імплементацією наукового знання в навчальний процес.

Дослідницькі університети, формуючи нові напрямки наукових досліджень, стають флагманами вітчизняної освіти. Наукові досягнення дослідницьких університетів забезпечують притік інновацій – наукових, педагогічних, методологічних, методичних та організаційних. Саме результати наукової діяльності визначають місце, яке дослідницькі університети посідають у світовій ієрархії.

Особливості поєднання традицій та інновацій, розробка і створення інноваційних моделей дослідницьких університетів посідають важливе місце у розвитку освітнього менеджменту. Розвиток технологічних інновацій стимулює дослідження сучасних моделей університетської освіти. У центрі наукових пошуків перебуває зв'язок технологічної модернізації університетів із сучасними моделями суспільного розвитку. Так, у контексті сучасних цифрових трансформацій важливими є пошуки нового образу мережевої освіти, розвитку віртуальних університетів, мережевого освітнього простору [1], інформаційно-освітніх середовищ, віртуальної педагогіки тощо.

Розробляються нові філософські методологічні підходи для поєднання в освітньому процесі наукової діяльності та навчання. Внесок наукових досліджень може значно сприяти модернізації навчального процесу в Україні.

Література

1. Олександра Рубанець. Мережевий освітній простір // Вища освіта України. - 2021. - № 4. - С. 39-46. URL: <https://wou.npu.edu.ua/> DOI 10.31392/NPU-VOU.2021.4(83).04

СУЧАСНІ ТНДЕНЦІЇ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНЦІЄЮ ЗА ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ

Дмитро Свинаренко, Україна

Сучасна економіка характеризується значним зростанням попиту на інтелектуальний капітал дослідників, інженерів, менеджерів, лідерів думок, оскільки інновації, креативність, здатність до стратегічного мислення є основними факторами, які визначають успіх на ринку. Можливість вільної міграції кваліфікованих працівників з одних країн до інших значно збільшила конкуренцію за людський капітал. Як наслідок талановиті спеціалісти шукають кращі умови для кар'єрного зростання, вищу оплату праці, кращі умови життя та можливості для професійного розвитку, а такі країни, як США, Канада, Великобританія активно залучають фахівців з різних куточків світу через

<i>шкільного віку</i>	
КАРЕТНА Ольга <i>Вплив соціокультурних факторів на розвиток критичного мислення молоді</i>	101
КНЯЖЕВА Ірина <i>Методична культура як умова ефективності професійної діяльності майбутніх викладачів закладів фахової передвищої та вищої освіти</i>	105
ЛЕОНОВА Вероніка <i>Завдання і зміст ознайомлення дітей з українським народознавством у закладах дошкільної освіти</i>	107
ОЛЕНЦЕВИЧ Наталія <i>Штучний інтелект: нові тренди на ринку праці і в освіті</i>	110
РУБАНЕЦЬ Олександра <i>Наукові дослідження та освітній менеджмент</i>	113
СВИНАРЕНКО Дмитро <i>Сучасні тенденції управління конкуренцією за людський капітал</i>	115
УСЕЇНОВ Імран <i>Соціальне партнерство як інструмент управління закладами освіти в умовах воєнного стану</i>	118
ЧЕРНЕНКО Наталія, БРИНЗА Ірина <i>Психолого-педагогічна підтримка ромських дітей у навчанні: значення родинного та шкільного середовища</i>	121
ЧЕРНИХ Даріко <i>Інноваційні підходи до підтримки національної ідентичності в українських секторах шкіл Грузії</i>	126
ЧОРНОМОРДЕНКО Дмитро <i>Свобода і контроль: філософські роздуми про приватність у ХХІ столітті</i>	130
ГАЛІЦАН Ольга <i>Акме-орієнтоване середовище педагогічного університету: інноваційні пошуки та тенденції акмепрофесіогенезу вчителя</i>	133
ШТРЕБЛЄВ Михайло <i>Роль soft skills для становлення вчителя як фасилітатора: сучасні пошуки інноваційних підходів</i>	134